

ฟังธรรมใน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ๓๓๔. เรื่อง “ธรรมะมหัศจรรย์”

หลวงพ่อก๊อ ช่วงนี้โยมกลับมาปฏิบัติด้วยการพิจารณาเวทนาทางกายอีกครั้ง ภาวนาอย่างไร ก็รู้ได้แค่การเกิดขึ้นและตั้งอยู่ของเวทนาเท่านั้น แต่โยมก็พยายามต่อไป ให้กำลังใจตัวเองว่าอย่างน้อยก็เป็นการฝึกความอดทน โยมจึงพิจารณาซ้ำๆ ทุกครั้งที่นั่งสมาธิ ปกติเวลาโยมนั่งสมาธิจะเปิดฟังธรรมเทศนาของครูบาอาจารย์ไปด้วย จน ๒-๓ วันที่ผ่านมาโยมเปิดฟังธรรมของหลวงตา ขณะที่เวทนาเริ่มรุนแรงขึ้นจนเกือบจะถอดใจ หลวงตาก็เทศน์ถึงเรื่องการพิจารณาทุกข์และเวทนา โยมจึงตั้งใจฟังและปฏิบัติตาม เมื่อพิจารณาและใคร่ครวญจนเห็นจริงตามนั้น มันก็รู้ได้ถึงใจที่คลาย และเวทณาก็คลายลงตามใจที่คลายนั้นเป็นลำดับ

โยมจึงได้รู้ว่า ที่เราเห็นแต่เวทนาเกิดขึ้นและตั้งอยู่ แต่ไม่ยอมดับนั้น เป็นเพราะเราไม่เห็นจิตที่ยึด เมื่อไม่เห็นจึงไม่รู้ว่ามีความยึดมั่นอยู่ แม้ว่าเราจะบอกกับตัวเองว่าเราไม่ยึดแล้วนะ เราก็เห็นเวทนาเป็นสักแต่ว่า เวทนาแล้วนะ แต่ทำไมยังเจ็บ ยังปวดอยู่ เพราะจริงๆ แล้วเรากำลังยึดโดยที่ไม่รู้ว่ายึด และยึดด้วยความไม่รู้ ถึงแม้ว่าสภาวะครั้งนี้จะแตกต่างจากสภาวะครั้งแรกที่เห็นเวทนาดับสนิทแบบจับปล้น แต่ครั้งนั้นก็ไม่ได้เห็นจิตที่คลายลงแบบนี้

หลวงพ่อก๊อจะ โยมเคยได้ยินหลายคนพูดว่าจิตมหัศจรรย์ แต่สำหรับโยมแล้ว ธรรมะต่างหากที่มหัศจรรย์เหลือเกิน

หลวงพ่อก๊อ : ธรรมะต่างหากที่มหัศจรรย์เหลือเกิน เห็นไหม คำถามว่า “ธรรมะมหัศจรรย์” คำว่ามหัศจรรย์ คำว่ามหัศจรรย์ที่เขาเห็น นี่เวลาเราฟังธรรม ธรรมะนี่ของเหนือโลก ธรรม

เหนือโลก ธรรมะเหนือโลก เพราะโลกคือโลกีย์ปัญญา แต่ธรรมะคือโลกุตตระ คือพ้นจากโลก แต่พ้นจากโลก เราจะพ้นจากโลกได้อย่างไร?

คูสึนักบินอวกาศ เวลาเขาไปท่องอวกาศ เขาพ้นจากแรงโน้มถ่วง เขาไปในอวกาศเขาจะลอยตัวของเขา เขาจะทำงานอย่างไร? แต่ถ้าเราอยู่บนโลกนี้มีแรงดึงดูด เราโยนสิ่งใดขึ้นไปก็กลับมาตกที่โลกหมดเลย มนุษย์ไม่ต้องกลัวตกจากโลกหรอก แรงดึงดูดมันดึงดูดไว้ นี่เวลาโลกีย์ปัญญา เวลาคิดมันคิดแบบเราอยู่บนโลกนี้ไง กิเลสคืออวิชชา อวิชชาคือแรงดึงดูดไว้

ธรรมะ ศึกษาธรรมะรู้ไปหมดเลย แต่กิเลสมันดึงดูดไว้ มันก็คิดแบบโลกียะ คิดแบบมีความสงสัย คิด ตีมากนะ คิดคิด ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ แต่อีก ๕ เปอร์เซ็นต์ ๑๐ เปอร์เซ็นต์นี้ อิม มันมีความสงสัย นี่ความสงสัยนั้นเวลามันหมดตัวเข้ามานะ เวลาเราปฏิบัติไปแล้วนะเรามีความท้อแท้ อ่อนแอ ใจความสงสัยกลายเป็น ๘๕ เปอร์เซ็นต์ คือมันคลุมหมดเลย ใจที่ว้าวู้อๆ เข้าใจๆ หดจนไม่เหลือสิ่งใดเลย นี่โลกีย์ปัญญาเป็นแบบนี้

ฉะนั้น เราศึกษาธรรมอย่างนี้ ที่เราฟังธรรมๆ กัน ฟังธรรมกันอย่างนี้ ฉะนั้น การฟังธรรม เห็นไหม นี่หลวงปู่มั่นเวลาสมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า มาถาม ท่านอยู่กับพระไตรปิฎก เห็นไหม มาถามว่า “หลวงปู่มั่น เวลาอยู่ในป่า ในเขาท่านไปฟังเทศน์มาจากใคร? ใจเราอยู่กับตำรับ ตำรา อยู่กับกองพระไตรปิฎก อยู่กับตำรับ ตำราเรายังสงสัยเลย”

หลวงปู่มั่นท่านบอกเลย “เกล้ากระผมฟังเทศน์ทุกเวลา เกล้ากระผมมีธรรมะเทศน์ให้ฟังตลอดเวลา” เห็นไหม

นี่ฟังธรรมๆ ใจ เวลาธรรมมันเกิด ธรรมจากภายนอกหรือธรรมจากภายใน? ธรรมจากภายนอกก็ศึกษา ศึกษาธรรมจากภายนอกก็เหมือนนักกฎหมาย นักกฎหมายเวลามันศึกษา เห็นไหม คูสมันเรียนกฎหมาย มันก็รู้กฎหมาย มันท่องได้หมดเลย มันรู้หมดเลยกฎหมาย เราก็ไปศึกษากันก็เหมือนนักเรียน ท่องเอา ศึกษาเอา แต่ความจริงมันรู้อะไร?

นี่เวลารู้กฎหมายมาแล้วนะ อาจารย์มหาวิทยาลัยเขาบอกเลยว่าเวลาไปว่าความเขา อาจจะแพ้ลูกศิษย์เขาก็ได้ เขาไปว่าความนะ เวลาเขาสอน เขาสอนนักกฎหมาย เห็นใหม่ จบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก แต่เวลาไปว่าความกันบนศาล เออ อาจารย์กับลูกศิษย์ได้เสียเลย อาจารย์แพ้ก็ได้ ในแง่มุมของการว่าความ เพราะประสบการณ์ของเขา ลูกศิษย์จะเก่งกว่าก็ได้

อันนี้พูดถึงการศึกษา การฟังธรรมจากภายนอก เห็นใหม่ นี่ว่าธรรมะมหัศจรรย์ เขาบอกว่าจิตมหัศจรรย์ โดยทั่วไปเขาว่าจิตมหัศจรรย์ จิตนี้มหัศจรรย์มาก เวลาคิดนะคิดสุด ยอด สุดยอดคนเลย เวลามันร้ายนะมันร้ายสุดยอดเลย มันคิดอะไรก็ได้ที่ลึกลับซับซ้อน ที่คนคิดได้ไม่ถึงมันเลยนะจิตเนี่ย จิตนี้มันเป็นไปได้หลากหลาย เป็นไปได้ทุกอย่าง คนทำดี ทำชั่วใครเป็นคนพาทำ จิตทั้งนั้น แล้วเวลาคนภาวนาขึ้นไปนะ คุณหลวงปู่มั่นทำไม สอนเทวดาได้ เทวดา อินทร์ พรหมเขาเป็นใคร?

นี่เราว่าสิ่งที่ เป็นเทวดา อินทร์ พรหมจะมาฟังเทศน์ฯ มาฟังเทศน์มนุษย์ แล้ว มนุษย์เอาอะไรไปเทศน์ให้เขาฟัง มนุษย์เอาสิ่งที่ไปเทศน์ให้เขาฟัง เพราะมนุษย์ได้ปฏิบัติ ใจ จิตมันได้ปฏิบัติ จิตมันได้พัฒนาขึ้นมา จิตมันเป็นธรรมขึ้นมาแล้วนะ พอเป็นธรรมขึ้นมาแล้ว ก็เอาประสบการณ์ เอาความรู้สึก เอาประสบการณ์ของจิตนี้แหละเอาเทศน์ให้เขา ฟัง อยากฟังเรื่องอะไรล่ะ? อริยสัจมุมไหนล่ะบอกมาสิ เพราะถ้าจิตมันขึ้นไปแล้ว นี่มัน เป็นไปแล้ว

นี่ใจเวลาจิตมหัศจรรย์ เพราะดีดีจนคาดไม่ถึง ดีจนคาดไม่ได้ เวลามันร้ายนะมัน ร้ายจนคาดไม่ถึง จิตดวงเดียวนั้น แล้วเวลาจิตดวงเดียวนั้น เวลาเกิดในวิภวภูعه เห็นใหม่ คุณ เกิดในวิภวภูعه เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในนรกอเวจี จิตดวงเดียวนี่แหละที่มันออกไปแล้วมันไปเกิด นี่มันไปเกิด ไปเกิดเพราะอะไร? ไปเกิดเพราะกรรม กรรมดี กรรมชั่ว

มันมีนะ มีในพระไตรปิฎกใจ นี่เศรษฐี มหาเศรษฐีเลย เวลาลูกป่วยก็เหนียว เวลา ใจเหนียวนะจะรักษาลูกใจ รักษาคนนะมีลูกชายคนเดียว รักษาคนมากเลย แต่ถ้าเอาลูกไว้ในบ้าน แล้วไปตามหมอมารักษา หมอมารักษาเห็นสมบัติเดียวหมอมารักษาจะเรียกค่ารักษาแพง เอาลูกไปทิ้งไว้หน้าบ้าน แล้วจะไปเรียกหมอมารักษา ทีนี้พระพุทธเจ้าออกบิณฑบาต พระพุทธเจ้า

นาคตั้งสัจฉาณ เเล็งฉาณแล้วเห็นวาลูกของเขามีจิตนิสัย พระพุทธเจ้าเลยบิณฑบาตผ่านหน้าบ้านไป

แค่ผ่านหน้าบ้านไปนะ เพราะนอนอยู่หน้าบ้านไง พอนอนอยู่หน้าบ้าน พระพุทธเจ้าไปถึงก็เปล่งฉัพพรรณรังสีแสงออกจากกายพระพุทธเจ้าไป ไอ้เน็เขาอนอนอยู่หันหน้าเข้าบ้าน เอ๊ะ นี่มันแสงอะไร? หันหน้าออกไปดู โอ้ย พระพุทธเจ้า โอ้ย มันปลื้มมากนะ ปลื้มมากเลยแล้วตาย แค่นี้ไปเกิดเป็นเทวดา พอไปเกิดเป็นเทวดา พอตายไปเกิดเป็นเทวดา ทีนี้พ่อรักลูกมาก โอ้ย รักลูกมากเอาลูกไปฝังไว้ไง ไปร้องไห้คร่ำครวญถึงลูกนะ โอ้ย รักลูกมาก คร่ำครวญมาก

ไอ้ลูกที่ไปเกิดเป็นเทวดามันเห็นพ่อ เอ๊ะ นี่เราไม่ได้ทำอะไรเลย พระพุทธเจ้าเดินผ่านมาเฉยๆ เปล่งแสงฉัพพรรณรังสี เห็นแสงนั้น ด้วยความปลื้มใจไปเกิดเป็นเทวดา แล้วถ้าพ่อเราสมบัตินิพพานเลยจะไปหมดเลย ถ้าพ่อเราทำคุณงามความดี ทำบุญกับพระพุทธเจ้าพ่อเราจะได้ไปถึงขนาดไหน นี่ก็จะมาโปรดพ่อ อยากจะมาช่วยพ่อไง พ่อก็มาร้องไห้ที่หลุมฝังศพลูกทุกวัน มาคร่ำครวญๆ อ้าว มีลูกคนเดียวลูกตายไปแล้ว มาคร่ำครวญถึงลูก รักมากๆ แต่ขี้เหนียวนะไม่กล้ารักษา

ที่วันนี้มันเทวดาแปลงเป็นเทพบุตร แล้วมานั่งคร่ำครวญที่หลุมฝังศพนี้ก่อน มาถึงก็นั่งคร่ำครวญร้องไห้โฮๆ เลยนะ ไอ้พ่อก็มาจะมาร้องไห้ที่เก่า เอ๊ะ วันนี้ใครมาร้องไห้ก่อน เออ ใครมาร้องไห้ก่อน ก็ไปถามว่า

“เอ็งเป็นใคร? เอ็งมาร้องไห้ที่หลุมฝังศพลูกเราทำไม? เอ็งมาร้องไห้ทำไม? โอ้โฮ มาร้องไห้คร่ำครวญเลย เอ็งร้องไห้ทำไม? เอ็งร้องไห้เรื่องอะไร?”

“ไอ้ย ร้องไห้จะเอาดาว เอาเดือน”

ที่นี้พ่อเขามีสติใช่ไหม บอกว่า “เอ็งจะบ้าหรือ? จะไปเอาดาว เอาเดือนมันจะไปเอาได้อย่างไร?”

นี่เขาจะแก้พ่อเขาไป สวนกลับเลย “แล้วเอ็งจะบ้าหรือ? มาร้องไห้คนตายไปแล้ว ให้มันฟื้นได้อย่างไร?”

ไอ้ย ได้สติเลยนะ ได้สติเลย นี่ลูกจะมาแก้ใจพ่อ พออย่างนั้นก็เทศน์สอนไป สอนให้พ่อรู้จักเสียสละ รู้จักต่างๆ นี่บอกว่าเวลาคนตายแล้ว เห็นไหม ตายแล้วไปไหน? ไปอย่างไร? เวลาจิตออกจากร่างแล้วไปไหน? มันไปตามบุญ ตามกรรม แต่บุญเรื่องอะไร? บุญเรื่องอะไร? เวลาบุญนี้เราทำไว้ แล้วเราทำของเรา เราภาวนาของเรา เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา

โธ ถ้าภาวนานะ เรื่องตายนะ สิ่งที่ว่านี่สบายมาก เพราะถ้ามันไม่เข้าใจเรื่องอย่างนี้ ไม่เข้าใจเรื่องเกิด เรื่องตาย เอ็งจะสิ้นกิเลสได้อย่างไร? คนที่กลัวกันอยู่นี้กลัวเรื่องอะไร? ก็กลัวเรื่องเกิด เรื่องตายนี่แหละ คนตาย ทุกคนบอก ไอ้ย ไม่กลัวตายๆ บอกพຼ່ງนี้มันตายสิ ไอ้ย วันนี้อยู่ไม่ได้แล้ว บอกพຼ່ງนี้เอ็งต้องตาย เราลองตั้งกติกาศิวาอีก ๗ วันกูต้องตาย

๗ วันนี้จะทำอะไรบ้าง? ในอีก ๗ วันนี้ นี้เราบอกว่า อู๋ย เราจะตายอีก ๕๐๐ ปี โอ้โฮ ยังทำกันสะดวกสบาย ลองบอกพรุ่งนี้ตายสิเอ็งจะทำอะไรบ้าง?

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเวลาจิตมันออกมันอยู่ที่เวร ที่กรรม ถ้าเวรกรรมอันนั้นมันออกจากร่างไป มันไปแล้วไปไหนล่ะ? นี่มนุษย์เกิดเป็นมนุษย์ก็มี มนุษย์เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมก็มี มนุษย์เห็นไหม คุณพระในสมัยพุทธกาล ที่ว่าตัดเย็บจีวร ด้วยความผูกพันกับจีวรนั้น ทั้งที่เป็นพระนะ พระปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เวลาตายไปเกิดเป็นเส้นอยู่ในจีวรนั้น อยู่ในจีวรนั้นเลย เพราะความผูกพัน นี่ความผูกพันแค่นี้มันก็ไปติดแล้ว พอติดมันก็ไปเกิดอยู่ในผ้าจีวรนั้น

นี่โดยหลัก โดยธรรมวินัย ถ้าใครอุปัฏฐากพระ พอพระองค์นั้นตาย บริหาร ๘ จะเป็นของพระองค์นั้น แต่ถ้าพระองค์นั้นไม่มีใครอุปัฏฐาก บริหาร ๘ นั้น คือจีวร บริหาร ๘ จีวร บาตรจะตกเป็นของสงฆ์ แล้วสงฆ์จะแบ่งกัน ฉะนั้น พระองค์นี้ตายปั๊บ โดยหลักเขาจะแบ่งผ้านี้กัน คือว่าพระองค์ไหนผ้าเก่าชราคร่ำคร่า องค์ไหนของชำรุดก็จะได้สิทธินี้ถ่ายบริหาร พระพุทธเจ้ามาเลยนะ บอกว่าอย่าเพิ่งแจกนะ ให้เก็บไว้อย่างนี้อย่าแตะต้องเลยให้ครบ ๗ วัน เพราะเส้นมีอายุ ๗ วัน

นี่พอไม่แตะ ๗ วัน เส้นมันอยู่ที่บนผ้าจีวรมันก็มีความสุข ของกู ของกู นี่มีความสุขมาก พอหมดอายุขัย หมดยุขัยจากเส้นนั้น เพราะเขามีความสุขใจ เขาพอใจด้วยความพอใจเขาไปเกิดเป็นเทวดา เพราะหมดอายุขัยเขาแล้วนี่ไปเกิดเป็นเทวดา พอเกิดเป็นเทวดาพระพุทธเจ้าบอกว่าแจกได้ เส้นตัวนี้ไปเกิดเป็นเทวดาแล้ว แต่ถ้าแจกก่อนที่พระพุทธเจ้าบอกนะ พอแจกปั๊บเส้นอยู่ในผ้าเราไม่เห็น พวกเราตาเนื้อเราไม่เห็น พอแจกให้พระ พระเอาไปพระก็เอาไปใช้ เส้นที่อยู่ในผ้ามันก็อาฆาตมาแหย่งผ้ามัน ถ้าไปแหย่งผ้ามัน ด้วยจิตอกุศลจิตจะไปไหน?

นี่ใจจิตมหัสจรรย์มันมหัศจรรย์อย่างนี้ ถ้าพูดถึงว่าตายไปด้วยความสุข ความปล่อยวาง ไม่มีใครมาแย่งผ้าของเรา ผ้าของเราอยู่กับเรา จนตายไปกับผ้ามัน เพราะเส้น ๗ วันก็ตาย แต่ผ้ายังอยู่ พอตายไปแล้ว จิตวิญญาณนั้นไปเกิดได้ประโยชน์ ผ้ามันพระเอามาแจกกันทีหลังก็ได้ประโยชน์ นี่พระพุทธเจ้าฉลาดมาก นี่ใจกรณีแก่จิตมันติดมันเป็นไป นี่จิตมันติดนะ จิตมันติด แต่เวลาเวรกรรม คุณสิเราทำบุญ เห็นไหม ใครทำบุญแล้วฟังใจว่าสิ่งใดเป็นบุญมันจะอยู่กับใจเรา

ถ้าใครภาวนาแล้วจิตมีความสงบ จิตใครสงบ พอจิตสงบแล้ว เวลามันใกล้ตายขึ้นมา ถ้ามันคิดถึงเรื่องดีๆ แต่ถ้าจิตของคนเคยทำความสงบไว้ แต่เวลาใกล้ตายคิดแต่เรื่องทรัพย์สินสมบัติ มันก็ไปเกิดเป็นนั่นนะ เกิดเป็นตุ๊กแก เกิดเป็นจิ้งจก เกิดอยู่บนนั้นแหละ แต่ถ้าเสียสละได้ คุณสิปัจจุบันคนที่ฉลาดใช่ไหม? พอแก่เฒ่าจะให้หมดเลย ให้ลูกไปหมดเลยสบาย ให้หมดแล้ว ไม่มีอะไรในหัวใจเลย ปลอดภัยเลย นี่มันก็สะดวกสบาย อยู่นี่มันอยู่ที่ว่าผู้ฉลาดและไม่ฉลาด สมบัติโลกนะ สมบัติโลกกับสมบัติธรรม

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าจิตมีศรัทธาธรรมนี้ ศรัทธาธรรมจริงๆ จิตก็มีศรัทธา ถ้าปฏิบัติไป รู้ไป มันมีศรัทธามาก เพราะ เพราะแก่คนที่อยากปฏิบัติกับไม่อยากปฏิบัติ คนที่ไปวัดกับคนที่ไม่ไปวัดแตกต่างกันแล้ว ทำไมเขาถึงไม่ไปวัด? แล้วคนที่ไปวัดแล้วเขาบอกว่าไอ้คนนี่ทำไมต้องไปวัด? ไปวัดทำไม? ทำไมไม่อยู่บ้าน? ทำไมถึงไปวัด? นี่ความรู้สึกนึกคิดมันแตกต่างกัน แค่ความรู้สึกนึกคิด เวลาพระเทศน์นี่นะ เวลาพระเทศน์เผยแผ่ธรรม เพื่อให้คนที่มันเร่าร้อน นี่เวลาพระพุทธเจ้าเผยแผ่ศาสนา พระยสะ แล้วก็ปัญจวัคคีย์

“เธอทั้งหลายกับเราด้วยเป็น ๖๑ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าซ่อนหากัน โลกนี้เร่าร้อนนัก โลกนี้ต้องการธรรม”

โลกนี้เร่าร้อนนัก คือหัวใจมันเดือดร้อนนักต้องการที่พึ่ง น้อย่าซ่อนหากัน เธอจงแยกหากันไป เห็นไหม ไปเทศน์ว่าการ ถ้าใครเร่าร้อนนัก ใครมีที่พึ่ง ใครมีศรัทธา ความเชื่อ นี่เขาก็สละทางโลกมา พอมาบวชขึ้นมา เห็นไหม

“เธอจงภิกษุมาเถิด เอหิภิกขุ เธอจงภิกษุมาเถิดเพื่อปฏิบัติให้พ้นทุกข์”

ถ้าใครฟังเทศน์แล้วเป็นพระอรหันต์เลย เธอจงภิกษุมาเถิด ไม่ต้องปฏิบัติแล้ว เพราะเธอเป็นพระอรหันต์แล้ว แต่ถ้ายังไม่เป็นพระอรหันต์นะ เธอจงภิกษุมาเถิดเพื่อปฏิบัติให้พ้นจากทุกข์ นี่เวลาเทศน์ว่าการก็คนมีศรัทธา มีความเชื่อ มีความตั้งมั่น มีอะไรนี่ จิตใจมันพัฒนาขึ้นไป มันเสียสละจากโลกแล้วมาเป็นธรรม พอเป็นธรรมแล้ว ถ้าปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์มันก็จบเลย พอจบแล้วนะเป็นร่มโพธิ์ ร่มไทรแล้ว พอจบแล้วนะ จบเพราะอะไร?

ถ้าไม่มีโศดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค จะไม่มีโศดาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล อรหัตตผล ถ้าไม่มีเหตุจะไม่มียผล ถ้ามีเหตุ เหตุ

อย่างไร? สร้างเหตุอย่างไรมันถึงเป็นผล ผลโศดาบันเป็นอย่างไร? สกิทาคามีเป็นอย่างไร? นี่ถ้าพ้นจากทุกข์แล้วมันเผยแผ่ไป ระดับจิตใจของมนุษย์ มนุษย์จิตใจสูงส่งก็มี มนุษย์แต่ละคนมันแตกต่างกัน มนุษย์แค่ศรัทธาก็มี มนุษย์บางคนเขาประพฤติปฏิบัติ แล้วมนุษย์ที่ปฏิบัติแล้วเขามีขั้นตอนของเขา เขาคิดขั้นตอนไหนเขาจะถามปัญหาของเขา เราก็บอกเขา

เหมือนกับหมอนี่แหละ คนนี้เจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดา เป็นหวัด เป็นไอ คนนี้เป็นโรคที่หนักขึ้นมาก็รักษาตามอาการ อาการของใครมันติดหนัก มันก็แก้ไขมา มันก็จบมา อันนี้จิตมหัสจรรย์ แต่ที่แก้ไขอะไรแก้ไข ธรรมใจ เขาบอกว่าจิตมหัสจรรย์เขาไม่เชื่อ เขาบอกว่าธรรมะมหัสจรรย์กว่า เพราะทำแล้วมันได้ผล ได้ผลว่าภวานาพุทโธ พุทโธมันได้ผลเพราะอะไรล่ะ? เขาบอกว่าสิ่งที่เขาเคยเป็น เวทนามันเคยดับ แต่ดับแล้วไม่เหมือนคราวนี้ คราวนี้เวลาเวทนาเพราะเห็นจิตไปยึด

คำว่าเห็นจิตไปยึด การพิจารณาเวทนานะ เวทนานี้เป็นนามธรรม สิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง คนๆ หนึ่งเห็นแล้วมีความทุกข์โศกมาก คนๆ หนึ่งเห็นแล้วมีอาการปกติ คนๆ หนึ่งเห็นมีอาการธรรมดา บอกว่าโศกแต่ไม่หนักหนาสาหัสสาครรจ์ แล้วแต่จิตใจของคนมันหยาบ ละเอียดแตกต่างกัน ถ้าหยาบ ละเอียดแตกต่างกัน นี่พูดถึงเวทนามันเป็นนามธรรม

ที่นี้เวทนาเป็นนามธรรม คนหนึ่งว่าโศกมากก็ยึดมาก คนหนึ่งปานกลางก็ยึดปานกลาง อีกคนหนึ่งเห็นเป็นเรื่องปกตินะ เวทนาจึงสักแต่ว่าเวทนา อันนี้เป็นเรื่องของจิตนิสัย แต่ถ้าเวลาเราพิจารณาเวทนาไป สิ่งที่เวทนาเป็นนามธรรม ถ้าจิตมันสงบแล้วนะมันพิจารณาเวทนาใช่ไหม? เวลานั้นมันเจ็บ มันปวด เราทุกข์ใจ น้อยใจ

นี่สิ่งที่เขาบอกว่าเห็นเวทนามันดับ แล้วมันปล่อยคลายออกเพราะเห็นจิตไปยึด ถ้าเห็นจิตไปยึดคนนะ เพราะถ้ามันปล่อย จิตไปยึด แล้วเวลาจิตมันโง่มันก็ยึด ยึดแล้วมันก็เกิดนามธรรม เกิดความรู้สึกนึกคิด ถ้าจิตมันฉลาดจิตมันก็ปล่อย ถ้าจิตปล่อยจิตมันก็เป็นอิสระ เป็นอิสระมันก็ต้องพิจารณาซ้ำเข้าไป ถ้าซ้ำเข้าไปมันก็จะเกิดขึ้น

การซ้ำเข้าไป นี่เวลาคนภาวนาเป็นมันจะเห็นผลไง นี่ถึงว่าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้าไปจำมา จำมานี้มันก็เป็นลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ของผู้ภาวนา

เป็น ภาวนาไม่เป็นก็ไปจำจีปากมา พอจำจีปากมาก็พูดเหมือนเลย แต่พอพูดครั้งที่ ๒ นะ มันชักคลาดเคลื่อนแล้ว อย่าชักนะ ยิ่งชักยิ่งงงใหญ่เลย แต่ถ้าคนเป็นนะ คนที่เป็นปัจเจก ตั้ง เป็นสันติวิถีโกที่เขารู้ เขาเห็นของเขา ถ้ามันเห็นจิต จิตมันไปยึดอย่างไร? จิตมันยึดอย่างไร? จิตมันโยงมันยึดอย่างไร? แล้วถ้ามันพิจารณาของมัน มันรู้จริงของมันมันปล่อยอย่างไร? ถ้ามันปล่อยขึ้นมามันจะรู้ของมัน

นี่การรู้อย่างนี้ เห็นไหม ที่เขาบอกว่า “ธรรมะมันมหัศจรรย์กว่าจิต” มหัศจรรย์กว่าสติ ธรรมะมันเหนือกว่า แต่จิตนี้มันมหัศจรรย์ มหัศจรรย์เพราะมันเป็นนามธรรม เพราะจิตนี้มันข้ามภพ ข้ามชาติ นี่พระเวสสันดรเกิดเป็นพระพุทธเจ้า เวลาพระพุทธเจ้า นิพพานไปแล้วจิตของพระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน? จิตพระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน? แต่พระเวสสันดรกับพระพุทธเจ้า จิตดวงเดียวกันแล้วมันมาอย่างไร?

นี่ใจจิตมหัศจรรย์อย่างนั้น แต่ถ้ายังไม่บรรลุธรรม ยังไม่สิ้นกิเลสนะจิตมันก็เวียนตายเวียนเกิด จิตมหัศจรรย์มันไปได้หมด มันเกิดได้ในวิภวภูมิต่างๆ มันไปได้หมด แต่เพราะธรรมะนี่ไง ธรรมะทำให้จิตนี้มันคลาย คลายถึงความไม่รู้ คลายถึงสิ่งที่ว่าลุ่มหลงให้จิตนี้ไปเกิด ถ้าธรรมะมันเหนือกว่าจิต ถ้าไม่เหนือกว่าจิตมันจะแก้จิตอย่างนี้ได้อย่างไร?

นี่การฟังธรรมจากข้างนอกคือการฟังธรรมจากเสียง นี่ฟังจากข้างนอก ฟังจากธรรมชาติ ฟังจากสิ่งที่กระทบ แต่การฟังธรรมจากภายใน การฟังธรรมจากภายใน เวลาจิตมันสงบแล้วมันเห็นเวทนาอย่างไร? นี่การฟังธรรม ธรรมะนี่มรรคญาณมันเป็นสังขารธรรม มรรคมันเกิด แล้วมันพิจารณาของมัน การฟังธรรมจากภายในละเอียดกว่า แล้วการฟังธรรมจากภายในมันปล่อยวางได้ด้วย

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าธรรมะมหัศจรรย์ มหัศจรรย์มาก นี่ขนาดว่าเริ่มต้นปฏิบัติยังว่า มหัศจรรย์นะ แต่ถ้าเวลาปฏิบัติไปแล้วมันโอ้โฮ มันจะเห็นว่าครูบาอาจารย์ท่านพูด เห็นไหม หลวงตาท่านบอก เวลาท่านภาวนาตลอดรุ่ง บอกว่าหลานเวทนามันมาก่อน ๒-๓ ชั่วโมงหลานเวทนามันมาแล้ว แล้วพิจารณาไปมันปล่อยนะ พอมันนิ่งไปอีก ๓-๔ ชั่วโมงนะพอเวทนามันมาแล้ว ทีแรกหลานมาก่อนนะ แล้วก็หลานมันมา นี่พอหลานเวทนามันมาพิจารณาไปมันก็ปล่อย พอปล่อยไปแล้วนะ พอ ๖-๗ ชั่วโมงพอเวทนามันมาแล้วท่านนั่งตลอดรุ่ง ๑๐ กว่าชั่วโมง ท่านบอกเวลาปุ้เวทนามันมา เห็นไหม ปุ้เวทนามันมา นี่มันมีหยาบ มีละเอียดยัง

ถ้ามันพิจารณาของมัน หลานเวหนามันมาแล้ว ลูกเวหนามันมาแล้ว พ่อเวหนามันมาแล้ว พ่อพิจารณาเวทนาซ้ำไปๆ พ่อซ้ำไปพ่อเราพิจารณาไปแล้วมันปล่อย กิเลสมันรู้ใช้ไหมว่าถ้ามันปล่อย หรือถ้ามันขาดไป สังโยชน์มันขาด จิตดวงนี้จะพ้นจากอำนาจของมาร ฉะนั้น อำนาจของมาร คูสิมาร เหล่าเสนามาร พวกลูกเวทนา หลานเวทนาคือเหล่าเสนาของมัน คือลูกหลานของมัน มันเอาแต่สิ่งที่เป็นลูกเป็นหลานมาหลอกเรา เราก็ดมลูกคลุกคลานแล้ว เรายังไม่เจอพ่อมัน ยังไม่ไปเจอปู่มัน แล้วเวลาไปเจอพ่อมัน พ่อมันจะใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกเราขนาดไหน? เวลาใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกเรา เราจะมีสติ มีปัญญาขนาดไหนที่จะต่อสู้กับมัน

นี่เขาว่าไปวัดๆ เขาบอกไปวัดก็ไปทำบุญๆ ไปวัดไปทำบุญ ทำบุญเสร็จแล้วก็ได้ฟังธรรม ฟังธรรมนี่ก็เป็นบุญ ฟังธรรมคือฟังสิ่งที่ว่าอารมณ์ความรู้สึกของเราทำไมมันเร่าร้อน ทำไมมันทุกข์ แล้วถ้ามันพิจารณาด้วยปัญญา มันปล่อยนี่มันเย็น อ้าว มันเย็นแล้วมันปล่อยอย่างไร? แต่เวลามันปล่อยกว่าจะเย็นนี้ อู๋ย นั่งกันขนาดไหนมันจะพัฒนาของมัน ไปวัดมันก็ไปเพื่อวัดใจ เพื่อพิสูจน์หัวใจ เพื่อพิสูจน์ความเร่าร้อน เพื่อพิสูจน์ว่ามันร้อนจริงไหม? ถ้ามันสงบมันสงบได้ไหม? นี่มันพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป มันจะเป็นประโยชน์กับผู้ประพฤติปฏิบัตินั้น

ฉะนั้น สิ่งที่ทำมันทำเพื่อหัวใจใจ ฉะนั้น ถ้าเขาฟังธรรมจากภายนอกก็อย่างหนึ่งนะ ถ้าฟังธรรมจากภายใน ฟังธรรมจากภายในมันจะเป็นประโยชน์กับเรา แต่บางคนมันไม่มีธรรมะจะฟังทำอย่างไร? มันไม่มีธรรมะจะฟัง ปฏิบัติไปแล้วไม่เคยเจออะไรเลย ทำไมธรรมะไม่ได้ยินเลย ไม่มีวิเวกว่าธรรมะจะมาเยี่ยมเยียนเลย เห็นไหม ถ้าธรรมะไม่เยี่ยมเยียนเลย เรายังรักษาใจเราแล้วพิสูจน์กัน พิสูจน์ถึงใจของเราว่ามันเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้ ถ้ามันเป็นไปได้นะ มันเป็นไปได้มันสงบได้ เราคิดว่ามันเป็นไปไม่ได้ เราก็จะคิดว่าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราเป็นคนทุกข์ คนเจ็บใจ

ในการปฏิบัตินี้เป็นคนทุกข์เจ็บใจในการปฏิบัติ บางคนนั่งปฏิบัติแล้วบวบาก็ไปแล้ว ไอ้ที่ว่าบวบไปแล้วนะ จิปาถะเป็นเรื่องจริงนะ แต่ถ้าเรื่องไม่จริงนะ มันสำคัญที่ว่าอาจารย์ ผู้นำ ถ้าอาจารย์เป็นความจริง อาจารย์เข้มแข็ง อาจารย์นะหรือผู้นำเป็นผู้นำมีหลัก เพราะคำว่ามีหลัก การทำงานอย่างเช่นเราทำผักสวนครัว กว่าที่มันจะออกเป็นผักสวนครัวมาให้เรากิน เราก็ต้องลงทุนลงแรง ต้องเป็นความจริงนะ แต่ถ้า

ขนาดผักสวนครัวเรายังจะต้องดูแลน้ำ ดูแลพืชพันธุ์ ดูแลทุกอย่างเพื่อให้มันเป็นผักให้เรา
ได้กิน เรายังต้องดูแลขนาดนั้น แล้วการปฏิบัติ ผักสวนครัวนี้ปากกิน สติ สมาธินี้ใจกิน
ถ้าใจกินมันต้องละเอียดรอบคอบกว่านั้นไง

ถ้าละเอียดรอบคอบกว่านั้น ถ้าผู้นำที่ดี ถ้าเคยทำมาแล้วจะคอยแนะนำ แล้ว
แนะนำนะ คนทำไม่เป็นมันก็ไม่เป็น พอเป็นขึ้นมา เห็นไหม โอ๊ย เวลาผักสวนครัวมัน
แตกหน่อออกมา มันเจริญงอกงาม โอ๊ย มันชื่นใจนะ ใครทำผักสวนครัวแล้วมันเติบโต
มาต่อหน้าเรา มันโตมากับมือเราจะพอใจมากนะ ในการปฏิบัติ ถ้าเราทำความจริงมันจะ
เติบโตขึ้นมากกลางหัวใจของเรา ครูบาอาจารย์ที่ดีท่านจะบอกสิ่งที่ถูกต้องกับเรา แต่ถ้ามัน
เป็นผู้นำที่ไม่มีประสบการณ์ ผู้นำที่ไม่จริง นี่มันเป็นกระแส พอเป็นกระแสบีบเราจะ
ย้อนกลับมาตรงที่แบบว่าเวลาทุกข์ทนเจ็บใจ ภาวนาไม่ได้ ทำไมคนนั้นภาวนาได้ ภาวนา
ดี คนนั้นก็ดีไปหมดเลย

คำว่าดีไปหมดเลย ผู้นำ ผู้นำเห็นชอบแล้วหรือว่ามันถูกต้อง ถ้าผู้นำไม่เห็น
ถูกต้อง เห็นไหม นี่เราทำผักสวนครัว กว่ามันจะเติบโตขึ้นมาเราต้องรู้ต้องเห็นมันเป็นผัก
มันเอามาทำอาหารได้ แต่เขาบอกเขาทำของเขาบอกว่ามันเป็นผักๆ แล้วอยู่ไหนล่ะ?
คนเรากล้ามันนี่ก็เอามันเป็นนามธรรม มันไม่มีผัก มันไม่มีพืชผักสวนครัวมาให้เรา
ทำอาหาร คนที่ภาวนาว่าง่ายๆ ง่ายๆ มีเหตุผลอะไรบอกมา

นี่เราจะพูดถึงคนที่เวลาทุกข์ทนเจ็บใจใจ ใจ เวลาปฏิบัติไม่ได้ใจ เวลาคนนั้นปฏิบัติ
ง่าย คนนี้ปฏิบัติง่าย ง่ายแล้วความจริงมันอยู่ไหน? สติมันคืออะไร? สติก็ ส.เสื่อ ต.เต่า
สระอิใจ มันไม่บอกสติคือความระลึกรู้ มันไม่บอกอย่างนั้น แล้วสมาธิเป็นอย่างไร?
สมาธิคือว่างๆ ใจ อ้าว ว่างๆ มันก็เป็นสาธารณะ แล้วจิตดวงนี้มันไม่มีเจ้าของหรือ? จิต
ดวงนี้ไม่รู้ตัวเองว่างหรือ? เราจะบอกว่าถ้ามันทุกข์ทนเจ็บใจนะเราก็รักษาของเรา ถ้า
ทุกข์ทนเจ็บใจ เพราะทุกข์ทนเจ็บใจนี้แหละถึงเป็นเหยื่อ พอใครมาเสนออะไรที่
สะดวกสบายใจ

นี่ไม่ต้องทำอะไรเลยนะ มันจะมาอย่างนั้น มันจะมาอย่างนั้นนะ พืชผักสวนครัว
นะนี่ก็บีบมาเลย จินตนาการผักอะไรก็ได้ จะแกงอะไร จะทำอะไรเต็มไปหมดเลย ถ้า
อย่างนั้น เพราะเราทุกข์ทนเจ็บใจเราก็อยากจะปฏิบัติได้ แล้วพอมมีคนมาเสนอแนวทาง
แบบนี้ ถ้าผู้นำที่ไม่มีเหตุผล เราก็จะออกนอกกลุ่มนอกรทางไป แต่ถ้าเราจะมีหลักมีเกณฑ์

ของเรา จะทุกข์ทนเจ็บใจขนาดไหน เป็นผัสสวนครวัก็ต้องผัสสวนครวัรู้วักินได้ ผัสสวนครวัรู้วักินได้ ของเราต้องกินได้ จะหักกระถิน จะหักผักบุ้ง ผักอะไรมาจิ้มน้ำพริก ทำได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราทำจริงของเรานะ

เราจะพูดว่าเวลาเราปฏิบัติแล้วมันทุกข์ มันยากเราอย่าเชื่อใครง่าย ๆ เราอย่าให้คนชักนำไปจนสิ่งที่เป็นอากาศธาตุ จับต้องสิ่งใดไม่ได้เลยนี่ไม่ใช่ สติก็จับต้องได้ เพราะจิตมันไม่จับต้อง สติมันจะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นสติ จิตมันไม่เป็นสมาธิ มันไม่จับต้องสมาธิ มันรู้ได้อย่างไรใครเป็นสมาธิ สมาธิในตำรา เห็นไหม นี่สาธุการณะ สมาธิของเราก็คือของเรา จิตมันรู้ จิตมันมีความรู้สึกกว่านี้ แหม มีความสุข แหม อือฮือ อย่างนี้เอง อย่างนี้เอง ฉะนั้น บอกมาสิ บอกไม่ถูก เออนั่นละ ถ้าบอกความว่างเป็นอย่างนั้นนะมันกำลังจะสร้างนิยาย ถ้ามันกำลังจะสร้างนิยายนะมันก็จินตนาการไปเลย ใช้ออย่างนั้นเป็นอากาศธาตุ

ฉะนั้น ถ้ามันทุกข์ มันยากให้เข้มแข็งไว้ ถ้าปฏิบัติจะเป็นอย่างนี้ ธรรมะมันมหัศจรรย์ก็ต้องมหัศจรรย์ มหัศจรรย์จริงๆ ทีนี้คำว่ามหัศจรรย์ พอมหัศจรรย์บีบคนก็จินตนาการเลยนะ เรื่องมหัศจรรย์ไม่ใช่เรื่องจิตอีกแล้ว มันเป็นเรื่องจิตมหัศจรรย์ เรื่องธรรมะที่จิตมหัศจรรย์ แล้วมันจะเกิดขึ้นอย่างไรให้มันเกิดขึ้น แล้วปฏิบัติไป นี่เขาพูดถึงว่า “จิตมหัศจรรย์” นะ เขาถามมาโดยที่ไม่ได้ถามเป็นคำถามนะ

นี่ว่าจิตมหัศจรรย์ ฟังธรรมสำคัญมาก หลวงปู่มั่นก็ฟังมาแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านก็ฟัง ฟังธรรมจากภายในยิ่งสำคัญใหญ่

ข้อ ๑๑๕. นะ

ถาม : ๑๑๕. เรื่อง “อุบายประกอบความเพียร”

กราบเท้าพระอาจารย์ ผมจับเวทนาแล้วมันวิ่งพิจารณาทยายลงไป แล้วมันย้อนกลับดับทุกข์ที่จิตลงสู่ว่าง แล้วเร็วขึ้นจนไม่ทันปรากฏกายส่วนใดเลย พอเหยียบเท่านั้นดับเลยๆ ใจสะเทือนมากมาย สุดท้ายจิตเด่น สติปัญญาหมุนรอบจิต มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเข้ามา ปัญญาจะทำความเข้าใจแล้วปล่อยๆ จนจิตถอนขึ้นมา ขออุบายพิจารณาประกอบความเพียรครับ

หลวงพ่ : ฉะนั้น ถ้ามันเป็นจริงนี่นะ ถ้ามันเป็นตามจริง ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันจับเวทนาได้ เวทนานี้มันจับได้ง่ายนะ เวทนามันจับได้ง่ายหมายความว่าถ้าคนเวลาภาวนาทุกคนจะบอกว่า นี่จะวิปัสสนาอย่างไร? จะวิปัสสนาอย่างไร? ถ้าวิปัสสนานะนี้ ถ้าจิตสงบแล้วนี่ เวทนานี้มันเกิดแน่นอน เวทนากาย เวทนาจิต บางทีเวทนากายยังไม่เกิด เวทนาจิตมันเกิดก่อน มันหงุดหงิด มันไม่พอใจ นั่นล่ะเวทนาจิต

เวทนาจิตคือมันไม่ต้องอะไรกระทบเลย มันพอใจตัวมันเอง เวทนาจิตไม่ต้องอาศัยสิ่งใด แต่ถ้าเวทนากาย เห็นไหม เวทนากายเวลาที่มันเกิดจากกาย นี่พอเรานั่งไปนานๆ เข้ามันจะเกิดความเจ็บปวดเป็นธรรมดา แต่แปลกนะ พอบอกเราจะจับเวทนา เวทนากลับไม่มี นั่งครั้งวันก็ไม่เจ็บนะ เวลาจิตมันรู้ทัน นั่งครั้งวัน ก่อนวันเวทนาไม่มีเพราะอะไร? เพราะกำลังจะสู้กับเวทนา แต่ถ้าไม่ต้องการเวทนานะเวทนามันมาแล้ว

ฉะนั้น จิตนี้ร้ายนัก คูตติบางทีที่เขาบอกว่าฉันไม่โกรธเลย ฉันไม่โกรธเลย คนนี้เป็นคนดีนะไม่เคยโกรธใครเลย นี่พยายามจะกดไว้ ข้างในใจจะอย่างกับไฟ แต่มรรยาทนะฉันไม่โกรธ ฉันไม่โกรธ เพราะกลัวเขาจะเห็นว่าเราโกรธ แต่ถ้าเป็นความจริงนะมันต้องล้างให้จิตนี้สะอาด ฉะนั้น ถ้าจับเวทนาได้นะ แล้วมันวิ่งไปพิจารณาแล้วสลายลง ถ้ามันสลายลงนะ พอมันสลายลงเพราะจิตมันเป็นสมาธิ พอพิจารณาแล้วมันจะสลายลงนี่กลายเป็นสถานะเดิมของมัน

ถ้ามันกลายเป็นอากาศ เป็นต่างๆ เป็นเน่า เป็นเปื่อย ผุ พองต่างๆ นั่นคือสมาธิดี ถ้าสมาธิดี พิจารณาไปนะ พิจารณาไป ตั้งสติแล้วให้ทำไป มันจะรู้เลย นี่ถ้าเราพิจารณาแล้วมันปล่อยหมด มันปล่อยหมดใช้ไหมแล้วทำอะไรต่อไป? พอปล่อยแล้ว มันปล่อยไปแล้วกิเลสมันยังไม่ขาด นี่มันปล่อยไปแล้วกิเลสมันยังมีอยู่ ถ้ากิเลสมีอยู่ เหมือนการซักผ้า เราซักผ้าแล้ว เราซักผ้ายังไม่สะอาดเราต้องซักผ้าซ้ำ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพิจารณาแล้วมันปล่อยแล้วนะ ตั้งจิตขึ้นมาแล้วพิจารณา พิจารณาซ้ำอีก พิจารณาแล้วมันเบื่อ มันไม่ยอมพิจารณา มันบอกมันไม่ยอมพิจารณา ไม่ยอมพิจารณาทำไม? ถ้ามันเบื่อเราก็ใช้อุบายสิ อุบายให้พิจารณา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม แล้วย้อนกลับมาพิจารณาอีก นี่ถ้ามันยังไม่สมุจเฉทปหาน มันไม่มีสิ่งใดบอกเหตุว่ากิเลสมันขาด ถ้าไม่มีสิ่งใดบอกเหตุ ถ้าเราพิจารณามาถึงขนาดนี้ แล้วเราละล้าละลังนะเดี๋ยวจิตเสื่อม

จิตเสื่อม เสื่อมจากอะไร? เสื่อมจากการใช้ปัญญา เสื่อมจากสมาธิ พอเสื่อมจากสมาธิแล้วนี้ มีคหรือเครื่องยนต์เขามีอายุการใช้งาน เครื่องยนต์พอมคอายุการใช้งาน เครื่องยนต์นั้นจะเสียหาย จิต จิตมันเป็นสมาธิขึ้นมาแล้วมันพิจารณาของมัน มันมีอายุการใช้งานเร็วกว่าวัตถุด้วย เพราะถ้าไม่รักษาจิตจะเสื่อมทันที นี่พอมันพิจารณาไปแล้วจะทำอย่างไรต่อ? ทำอย่างไรต่อ? นี่ถึงความล่งเลสงสัย วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส มันสงสัยไปหมดเลย พิจารณากายแล้วก็พิจารณาใจแล้ว พิจารณาทุกอย่างก็พิจารณาแล้ว ทำอะไรไม่ได้เลย นี่มันสงสัย สงสัยแล้วละล้าละลึง จับต้องสิ่งใดก็จับต้องด้วยการจับปลัดจับผลู ไม่มีหลักมีเกณฑ์สิ่งใดเลย

ฉะนั้น ไม่ต้องไปสงสัย เพราะถามตัวเองว่ายังมีกิเลสไหม? มี ถ้ามีกิเลสแล้วผู้เลย ไม่ต้องสงสัยสิ่งใด แล้วตั้งเป้าพิจารณาซ้ำ ซ้ำเข้าไป ซ้ำอย่างที่เคยทำมาแล้ว ถ้าอย่างที่เคยทำมาแล้วบอกว่าหลงพอ มันไม่ทำ มันเบื่อ มันเบื่อ เบื่อเป็นอะไร? เบื่อเป็นกิเลส เบื่อเป็นการหักเหให้จิตนี้ออกสู่โลก เพราะว่ามันเบื่อสิ พอมันเบื่อมันก็ต้องหาทางไป หาทางว่า มันจะพลิกกลับอย่างไร? อ้าว ถ้าเบื่อแล้ว เบื่อการเกิดและการตายไหม? มันเบื่อความทุกข์ยากไหม? มันเบื่อแต่มันก็ทุกข์ การเกิด การตายก็เบื่อแต่มันก็เกิด

ฉะนั้น มันเบื่อมันก็ต้องพลิกไป ต้องพลิกแล้วหาโอกาสเข้าไปพิจารณาซ้ำๆ ถ้ามันทำได้นะ ถ้าสมาธิดีพิจารณากายแล้วมันจะสลายลง สลายลงนี่นะ สลายลงแล้วก็ทำซ้ำอีก การสลายมันอยู่ที่กำลังของจิต อยู่ที่อารมณ์ความรู้สึกนี้ อารมณ์อย่างนี้มันพิจารณาแล้วมันปล่อยอย่างนี้ มันกระเทือนอารมณ์อย่างนี้ พอมันปล่อยมันคือด้าน พอมันคือด้าน มันพิจารณาไปมันก็จะกลายเป็นพุดองขึ้นมาเป็นอะไร เพราะถ้ากิเลสมันหายบะ

กิเลสมันหาย สิ่งที่เห็นมันต้องหาย หยาบให้เสมออันนั้นจิตมันถึงได้ปล่อย ถ้ากิเลสมันละเอียดคนมันอ้อยสร้อย มันอ้อยสร้อย มันหลอกกินอยู่อย่างนั้นนะ พิจารณาไปแล้วมันก็จะอ้อยสร้อย จิตมันก็จะสว่างเป็นแสง เป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้งให้มันอ้อยสร้อย นี่สวะนะมันอยู่บนน้ำ ถ้าน้ำสูงสวะลอยอยู่บนน้ำ ถ้าน้ำมันลงนะสวะมันก็ลงตาม กิเลสของคนมันมีขึ้น มีลง มันไม่แน่นอนหรือ พอมันไม่แน่นอน มันไม่มีขึ้นมีลง เราไปบอกว่า โอ๊ย จิตเราดีมาเลย เราจะพิจารณา ก็ว่าเกิดมาชาตินี้ไม่กินข้าวจะกินแต่ของหวาน ใจ จิตเราดีแล้ว ข้าวไม่ต้องกิน ไม่ใช่ จิตมันต้องกินอาหาร เสร็จแล้วก็กินของหวาน

นี่ก็เหมือนกัน มันจะคิดขนาดไหนเราพิจารณาเข้าไปเรื่อยๆ คุณเลจิตของเรามัน เป็นไปได้ นี่ถ้าพิจารณากาย ถ้ามันสลายลงไปแล้ว สลายลงไปแล้วก็พิจารณาซ้ำ

ถาม : เมื่อมันย้อนกลับมาสู่จิตที่มันลงสู่ว่าง เร็วขึ้นจนไม่ปรากฏกายส่วนใดเลย

หลวงพ่อก : ไม่ปรากฏกาย มันปรากฏนะ ถ้าไม่ปรากฏกายสิ่งใดเลย ถ้ารำพึงไปที่กายนะ มันไม่ปรากฏกายที่หยาบนะ มันก็จะปรากฏกายที่ละเอียด มันไม่ปรากฏกายสิ่งใดเลย แต่มีจิตอยู่ใช่ไหม? มีกิเลสอยู่ใช่ไหม? นี่แล้วสติปัญญา ๔ มันอยู่ที่ไหน? สติปัญญา ๔ มันก็ตั้งจิตออกมาเพื่อพิจารณาไง ฉะนั้น พอมันเย็บไปเท่าไรมันก็ดับไป มันดับนี่กิเลส บังเงาไง คนไม่ภาวนาจะไม่รู้จักว่ากิเลสบังเงาเนะ นี่ทำงานเก่ง ทำงานดีมันก็เลยเก่งเลย หน้าไปเลย กิเลสมันไม่ตกข้างซ้ายมันก็ตกข้างขวา ไม่พิจารณาเลยมันก็ไม่ทำงาน พอทำเสร็จแล้วมันบอกว่าทำเสร็จแล้ว ทำเสร็จแล้วทำไมงานไม่เสร็จล่ะ? เออ (หัวเราะ) งานเสร็จแล้ว

นี่กิเลสมันบังเงา ปฏิบัติไปๆ ไม่ต้องปฏิบัติเลย นั่งเฉยๆ กิเลสมันจัดพิธีปฏิบัติให้เลยนะ นั่งสมาธิเนะ พอจิตเป็นสมาธิแล้วพิจารณานะ พิจารณาเสร็จแล้วจบเลิก กิเลสมัน จัดให้เลยนะ มันจัดวงจรการปฏิบัติให้เลย โอ้ กิเลสนี่ถ้าปฏิบัติไม่ได้มันก็ถ่วงทำลายเรา พอปฏิบัติได้เนะมันก็จัดธรรมะสำเร็จรูปมาให้เลย แล้วพอสำเร็จรูปเสร็จแล้วมันก็บอกนี่ จบแล้ว นี่เป็น โสคาบันแล้ว แล้วก็เชื่อนะ นี่มันจัดมาให้เรียบร้อยไง แล้วพอเราเชื่อปั๊บเนะ พอมันเห็นว่าเราผ่อนคลายนะ เดี่ยวมันเสื่อมหมดนะ โอ้โฮ โคนกิเลสหลอกอีกรอบหนึ่งแล้ว

คนปฏิบัติจะรู้ว่ากิเลสมันหลอกหลายรอบมาก กว่าเราจะทำลายมันได้เนะ ถ้าปฏิบัติไม่ได้ก็หลอกแบบปฏิบัติไม่ได้ ถ้าปฏิบัติได้มันก็หลอกแบบปฏิบัติได้ มันหลอกไปทุกอย่างเลย เห็นไหม เวลาเราปฏิบัติไปแล้ว เวลาทำกิเลสเนะข้ามทั้งดีและชั่ว ดีก็ข้าม ใจ ปฏิบัติได้คือดี ดีก็ติด ปฏิบัติไม่ได้ ชั่ว ชั่วก็ติด แล้วถ้าไม่ทำอะไรเลยนะ อุเบกขา อุเบกขาก็ติด นี่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าพิจารณาของมันไป นี่เขาถามว่า “ขออุบาย” เขาขออุบายไฉนว่าแล้วจะทำอย่างไรต่อไป? นี่มันทำทุกอย่างหมดแล้ว

เวลาคนเขียนปัญหา มา เขาจะตอบหมดเลยที่ว่าที่หลวงพ่อกพูดทำมาทุกอย่างหมดแล้ว คือเขาจะไม่ให้มีทางออกเลยล่ะ มีปัญหาเขียนถามมาเยอะมาก เพราะเขาฟังใน

เว็บไซต์เขาฟังมาหมดแล้ว แต่มันไม่ตรงกับปัญหาของตัวเอง ถ้าตรงกับปัญหาของตัวเอง ถ้าปัญหาตัวเองเป็นแบบนี้ พอเขียนมามันก็รู้เท่ามันก็ดับหมด มันสะท้อนใจมาก นี่ถ้ารอบจิตแล้วมันจะเข้ามานะ สุดท้ายแล้วปัญญามันจะหมุนรอบมัน แล้วสิ่งหนึ่งเข้ามา ปัญญาต่างๆ ก็เข้าใจแล้วปล่อย เข้าใจแล้วปล่อย ถ้าพอมันปล่อยถึงที่สุดแล้วนะไม่ให้ปล่อย เพราะว่าเวลาพิจารณาขั้น ๕ นะ เวลาพิจารณาขั้น ๕ มันปล่อยหมดแล้วมันก็ยังไม่จบ ไม่จบก็พิจารณารูป ในรูปก็มีขั้น ๕ ในเวทนามีขั้น ๕ ในสัญญาที่มีขั้น ๕

ในสัญญานะ อย่างสัญญาความจำได้ ความจำได้มันต้องมีอารมณ์เหมือนกัน มันต้องมีความรู้สึก มันต้องมีวิญญาณ มันต้องมีขั้น ๕ เหมือนกัน ในสังขารนะ สังขารอย่างหยาบ สังขารมันก็มีสิ่งละเอียดของมัน สังขารคิด คิดมันก็ต้องมีสัญญา สัญญาอันละเอียดถึงคิดได้ มันปรุงไง ขยายมันอีกไง นี่พอมันปล่อยแล้ว ในสิ่งที่มันปล่อยแล้ว เอาสิ่งที่เฉยๆ อยู่ สิ่งที่ไม่รับรู้มาขยายความได้ ในเวทนานอก เวทนาใน เวทนาในเวทนา พิจารณาซ้ำมันไปๆ อยู่อย่างนี้ นี่ทำอยู่อย่างนี้ เพราะการปฏิบัติมันอยู่ที่การทดสอบจิตเรา

นี่อธิบายในการประกอบความเพียรนะ ปฏิบัติไม่ได้มันก็หลอกแบบปฏิบัติไม่ได้ ปฏิบัติได้มันก็หลอกแบบปฏิบัติได้ พอปฏิบัติดีมันก็หลอกปฏิบัติว่าสิ้นกิเลสแล้ว แต่ความจริงไม่มีอะไรเลย ถ้ามีมันเป็นปัจจัยตั้ง มันเป็นสันตสิทธินะ มันสะท้อนเลื่อนลั่นกลางหัวใจนะ มันจะรู้เองเวลาสังโยชน์ขาด พระพุทธเจ้าพูดในพระไตรปิฎก เราพูดให้มันชัดเท่านั้นเอง พระพุทธเจ้าบอกว่า “ตั้งแขนขาด”

แขนนี้เอามัดตัดขาด เวลาคนเขาอุบัติเหตุ เห็นไหม เวลาแขนขาด เขามันซาๆ ใจ มันขาดไปมันซาหมดเลยไม่รู้ พอยกขึ้นมา อ้าว แขนไม่มี อันนี้มันเป็นอุบัติเหตุ แต่เวลาพิจารณาของเรา พอสติปัญญาเราพร้อม ของมันอยู่ข้างหน้า เวลากิเลสมันสมุจเฉท ปทานมันขาดนี้ตั้งแขนขาด ตั้งกิเลสขาดซึ่งๆ หน้า ฉะนั้น ถ้ายังไม่มีสิ่งที่ว่าตั้งแขนขาด สิ่งทุกอย่างมันสรุไปได้ อย่างที่ว่ามันปล่อยๆ ปล่อยนี่คือตัดทั้งคพทานมันปล่อยชั่วคราว

ขอให้มีความมุมานะ ให้มีความทำจริง แล้วเราจะประสบความสำเร็จของเรา ให้ทำจริงๆ นี่ถ้ามันจริงของมันแล้วตั้งแขนขาด เอวัง